

Keramické popelnice zastávaly roli dnešních uren

Valašsko – Není popelnice jako popelnice. V devadesátých letech 19. stol. učinil kněz, učitel a dlouholetý předseda Muzejní společnosti ve Valašském Meziříčí E. D. mluvil pozoruhodný nález na vrchu Helštýn při severovýchodním okraji Valašského Meziříčí. V roce 1893 se mu zde na poli podařilo zjistit pozůstatky pravěkého pohřebiště z doby bronzové a železné a objevit tyto tzv. popelnice.

Vratme se zhruba o 3000 let hlouběji do minulosti. Ocitáme se v pravěké epoše mladší a pozdní doby bronzové (1300 – 800 př. nl.), kdy se na našem území rozvíjela kultura tzv. „popelnicových polí“, jejíž název byl odvozen od převládajícího způsobu pohřbívání mrtvých. Právě v tomto období začali lidé v celé Evropě spalovat ostatky nebožtíků a jejich popel pohřbívat v keramických urnách – popelnicích. Dělo se tak na základě změny v náboženské orientaci, která se mění z víry v materiální posmrtný život v abstraktní. V Evropě začínají převládat náboženské představy založené na víře v nesmrtelnou duši a na polyteismu. Proces kremace měl znamenat pro lidskou duši jakousi formu očisty. Duše se tímto procesem osvobozuje

Z DEPOZITÁŘE. Keramická urna, vrch Helštýn, Valašské Meziříčí. Foto: MRV Vsetín

od těla, od světa živých a stává se součástí vyššího božstva (pravděpodobně nebeského – V době popelnicových polí byl zřejmě kult přežívajícího božstva plodnosti definitivně nahrazen božstvy nebeskými, hlavně slunečním). Badatelé se domnívají, že spalování mrtvého těla

mohlo být výrazem snahy o ostřejší vymezení světa mrtvých od světa živých, a také úsilí o znemožnění praktik černé magie, které bývaly prováděny s tělem mrtvého. Jednotlivá pohřebiště mohla být velmi rozsáhlá a čítat až stovky hrobů. Odtud pak hovoříme o popelnicových polích.

Popelnice tedy plnily funkci dnešních uren. Mrtvý člověk byl nejprve spálen na dřevěné pohřební hranici. Místu, kde tato hranice hořela, říkáme žároviště. Společně s tělem většinou prošly žárem také předměty, které si měl zemřelý vzít s sebou do hrobu. Potom byly spálené ostatky i s milodary vloženy právě do větší keramické nádoby, překryty další nádobou a pohřbeny do jámy vyhloubené v zemi. K velké urně s ostatky mohly být do hrobu ještě přiloženy další milodary, nádoby a menší nádobky. Nad některými z hrobů byla navržena menší či větší mohyla (kamenný nebo hliněný násyp). Pod velkými mohylami předpokládáme pohřby významných a vůdčích osobností tehdejší společnosti.

Tereza Zbránková, dokumentátor, archeolog Muzea regionu Valašsko